

Analyse | kraka

8. marts 2015

Regeringens model for tilpasning af optaget på de videregående uddannelser opgør ikke antallet af dimittender konsistent på tværs af årgange

Af Kristian Thor Jakobsen

I september lancerede Uddannelses- og Forskningsministeriet en såkaldt dimensioneringsmodel, der har til formål at begrænse optaget på de videregående studier, der har haft en markant og systematisk overledighed blandt deres nyuddannede kandidater. Beregningsgrundlaget i modellen er imidlertid ikke konsistent, da opgørelsen af antallet af dimittender i 2002 og 2006 afviger fra de øvrige år.

Dette notat vurderer, om det er muligt at opnå en konsistent opgørelse af ledighed på tværs af samtlige dimittendårgange, og om en sådan opgørelse vil have konsekvenser i forhold til de uddannelsesgrupper, der opfylder kriterierne for udvælgelse til dimensionering.

Hovedkonklusioner

- I UFM's (Uddannelses- og Forskningsministeriet) såkaldte dimensioneringsmodel defineres en dimittendårgang som udgangspunkt som de personer, der færdiggør en videregående uddannelse i 1. til 3. kvartal i et givet kalenderår samt 4. kvartal året før. For årgangene 2002 og 2006 medtager UFM dog ikke dimittender fra 4. kvartal året før. Dette betyder, at det opgjorte antal af dimittender for disse to årgange er ca. 4.000 personer lavere, end hvis opgørelsen havde været konsistent med de øvrige år.
- Databruddet skyldes dels overgangen fra nettoledighed til bruttoledighed som ledighedsbegreb i forhold til beregning af dimittendledigheden, og at fx bruttoledigheden for dimittender fra 4. kvartal 2005 ikke kan beregnes og derfor udelades givet UFM's datagrundlag for ledigheden.
- Der eksisterer dog andre datagrundlag til at beregne eksempelvis dimittendledigheden, og hvor det samtidig er muligt ikke at skulle udelade nogen dimittender fra udvalgte årgange. Et sådan eksempel er DREAM forløbsdatabasen.
- Dette kan dog have betydning for, hvilke uddannelsesgrupper der i så fald som udgangspunkt opfylder kriterierne for udvælgelse til dimensionering.

- **Ved at anvende DREAM som datagrundlag for dimensioneringsmodellen opfylder uddannelsesgruppen "Design, KVVU" ikke kriterierne for dimensionering i vores beregninger. Det skyldes inkonsistensen i opgørelsen af dimittender fra 2002 og 2006 samt forskelle i opgørelsen af dimittendledigheden for årgangene 2009 og 2011.**

Kontakt

Forskningschef
Kristian Thor Jakobsen
Tlf. 3022 6792
E-mail: krj@kraka.org

1. Baggrund

Som udgangspunkt er det ledelsen på det enkelte universitet, der beslutter, hvor mange studerende, der skal optages på de enkelte uddannelser. Dette skal bl.a. ske under hensyntagen til samfundets behov. Det har dog vist sig, at der er betydelige forskelle på, hvor stor en andel af dimittenderne, der efterfølgende finder relevant beskæftigelse.

I "Aftale om en Vækstpakke 2014" fra juni 2014 blev det vedtaget at gøre øget brug af dimensionering på videregående uddannelser, hvor dimittenderne har svært ved at finde relevant beskæftigelse (Finansministeriet, 2014).

Med dimensionering træffes beslutningen om antallet af optagne studenter på visse uddannelser ikke af universitetets ledelse, men direkte af Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM). Formålet med dimensionering er at sikre, at optaget på de enkelte uddannelser i højere grad tilpasses efter beskæftigelsesgraden blandt dimittenderne fra de pågældende uddannelser.

I september 2014 offentliggjorde (UFM) et udkast til en dimensioneringsmodel, dvs. kriterier for, hvilke uddannelser, der skal udvælges til dimensionering.

Formålet med modellen var at *"fastsætte et loft over optaget på uddannelsesgrupper/uddannelser, hvorfra dimittenderne historisk har haft en systematisk og markant overledighed målt i forhold til øvrige dimittender fra de videregående uddannelser"* (UFM, 2014a).

Selve modellen består af tre trin:

1. Udvalgelse af uddannelsesgrupper/uddannelser til dimensionering
2. Fastlæggelse af dimensioneringens omfang
3. Institutionsfordeling af dimensioneringen

Udvælgelsen af uddannelser til dimensionering foregår ved at betragte de sidste ti års ledighed for dimittender målt for 4. til 7. kvartal efter dimission. Hvis uddannelsesgruppernes dimittendledighed lå markant over den gennemsnitlige dimittendledighed i syv ud af de ti år, bliver den pågældende uddannelse udvalgt til dimensionering. Grænseniveauet for overledighed for den enkelte årgang er defineret ved henholdsvis 1,5 pct. point over den gennemsnitlige ledighedsgrad for dimittendårgangene frem til 2005 og 2 pct. point over for dimittendårgang fra 2006 og frem. Dette skyldes, at der frem til 2005 blev anvendt bruttoledighed og derefter nettoledighed.

Fokus i nærværende analyse er dog alene på identifikationen af de uddannelsesgrupper, der opfylder kriterierne i forhold til udvælgelse til dimensionering. Der bliver således ikke foretaget beregninger af fx niveauet for loftet for de uddannelsesgrupper, der opfylder kriterierne for udvælgelse.

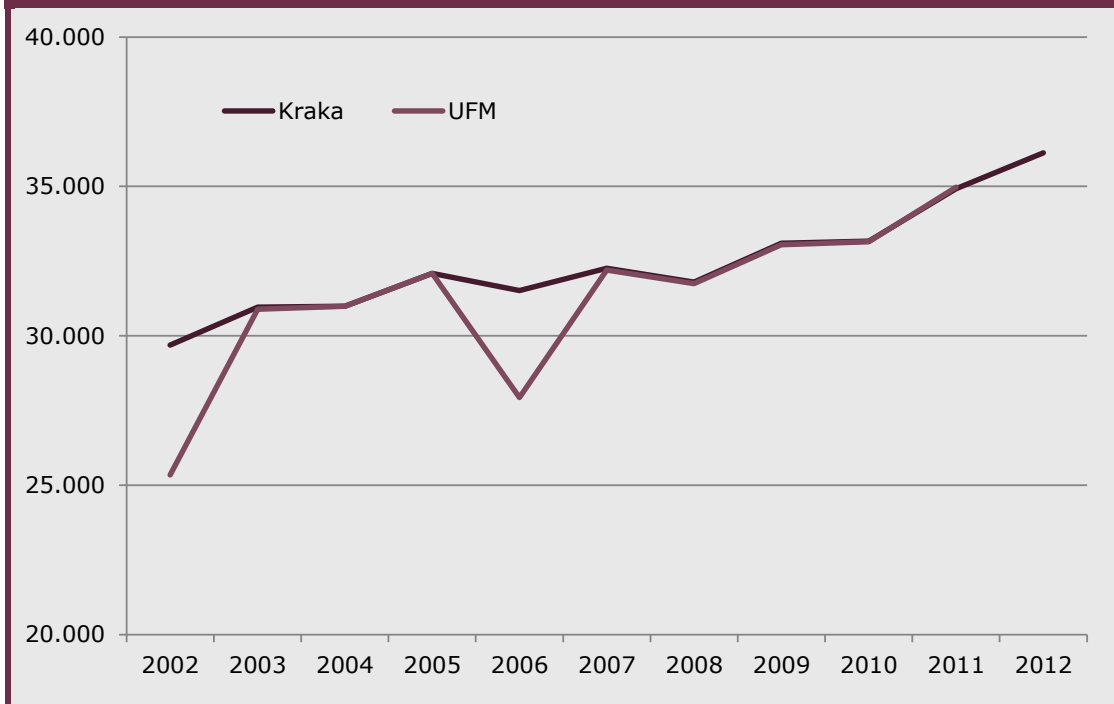
Dette notat kortlægger uoverensstemmelser mellem UFM's opgørelse af modellens resultater og en opgørelse baseret på Det Komprimerede Elevregister (KOET) samt DREAM forløbsdatabasen.

2. Uddannelses- og Forskningsministeriets opgørelse af antallet af dimittender fra 2002 til 2011

Siden 2002 er antallet af dimittender fra de videregående uddannelser steget fra omkring 30.000 personer per år til knap 36.000 i 2012, *jf. figur 1*. I UFM's opgørelse er der dog et markant fald i antallet af dimittender i henholdsvis 2002 og 2006, hvor antallet af dimit-

tender er ca. 4.000 personer lavere end i de omkringliggende år. Dette skyldes, at UFM ikke medtager dimittender fra fjerde kvartal året før for disse to årgange, ligesom der bliver gjort for de øvrige årgange.

Figur 1: Udviklingen i antallet af dimittender fra de videregående uddannelser, 2002-2012

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Anm.: Antallet af dimittender er beregnet ud fra Det Komprimerede Elevregister (KOET). En dimittendårgang er defineret ved de personer, der færdiggjorde en videregående uddannelse i de første tre kvartaler af det pågældende år eller i fjerde kvartal året før.

Bruddet i UFM's opgørelse af antallet af dimittender i 2006 skyldes, at modellen overgår til at anvende bruttoledighed frem for nettoledighed som ledighedsbegreb, og dette er ikke muligt at beregne for dimittenderne fra 4. kvartal 2005 givet datakilden, som UFM anvender til at beregne ledigheden.¹ Der er tilsyneladende ikke nogen grund til, at 4. kvartal for 2001 ikke er anvendt i 2002-opgørelsen.

3. Konsekvenser af at benytte DREAM forløbsdatabasen som datagrundlag for beregning af ledigheden

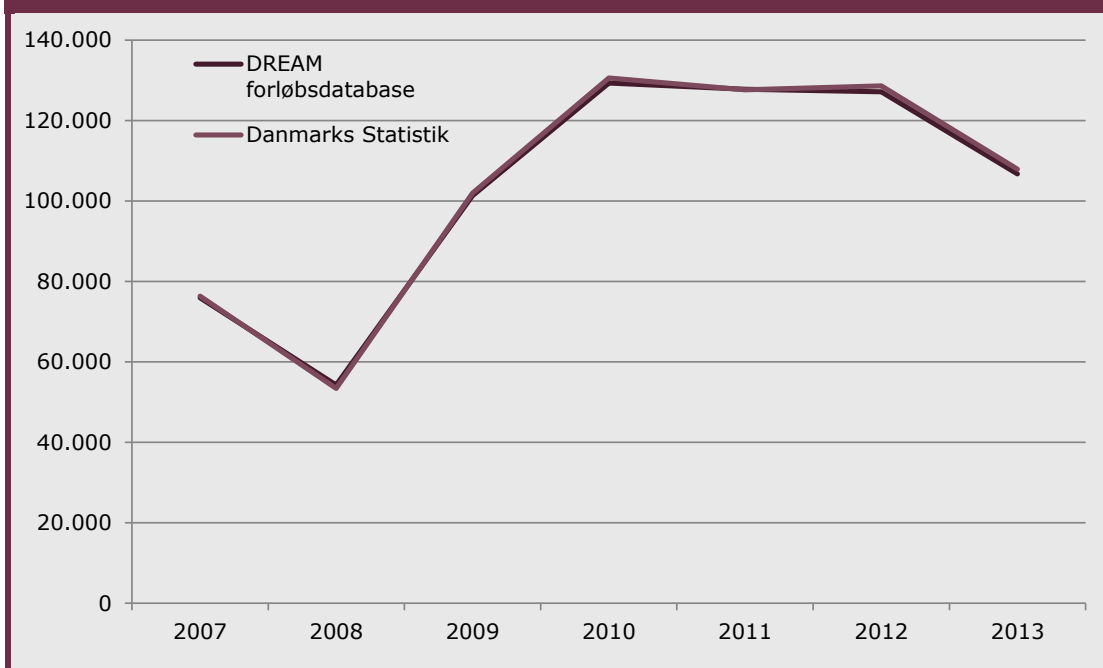
UFM's udkast til en dimensioneringsmodel indeholder som sagt tre trin, hvori det første udpeger de uddannelsesgrupper, der skal dimensioneres. Udvælgelsen af uddannelsesgrupper beror på en opgørelse af ledigheden for de enkelte dimittendårgange fra de seneste ti år. Dimittendledigheden opgøres som ledighedsgraden målt i 4. til 7. kvartal, efter at de har færdiggjort deres uddannelse.

Givet UFM's valg af datagrundlag for beregning af ledigheden er der som sagt nogle problemer med at beregne dimittendledigheden for alle årgange tilbage til 2002. Der eksisterer dog imidlertid andre datakilder, der kan anvendes til at beregne brutto- og nettoledig-

¹ UFM anvender registret for "Personer uden Ordinær Beskæftigelse" (PUOB) som datagrundlag for beregning af ledigheden.

hed over hele perioden uden at skulle have et databrud. En alternativ datakilde kunne være DREAM forløbsdatabasen, der er baseret på data fra Beskæftigelses-, Undervisningsministeriet, CPR-registret samt SKAT. En opgørelse af fx antallet af fuldtidsbruttoledige dagpengemodtagere på baggrund af DREAM stemmer ret præcist overens med Danmarks Statistiks officielle opgørelse af samme, jf. figur 2. Det samme er gældende, hvis der ses på antallet af nettoledige (altså uden aktiverede) fra 2001 og frem.

Figur 2: Udvikling i antallet af fuldtidsdagpengemodtagere inklusiv aktiverede (bruttoledige), 2007-2013

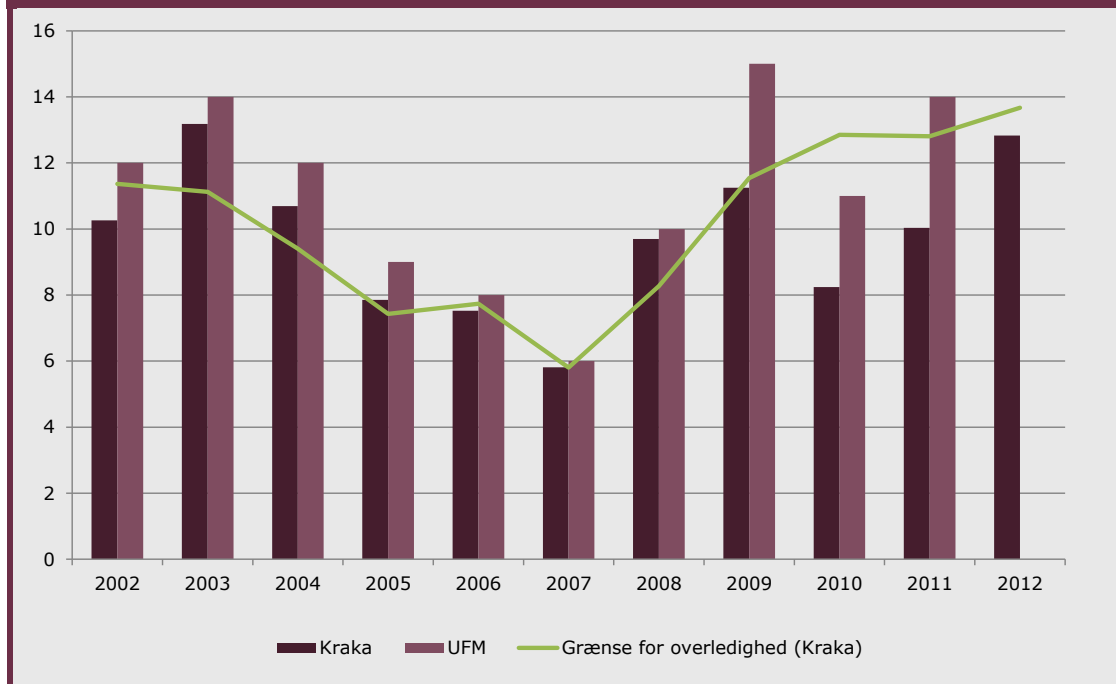

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata og Danmarks Statistik.

Derfor forsøges det at anvende DREAM forløbsdatabasen til beregning af dimittendledigheden i dimensioneringsmodellen, således at der ikke opstår et databrud i opgørelsen af antallet af dimittender i 2002 og 2006.

I UFM's opgørelse bliver uddannelsesgruppen "Design, KVVU" udvalgt til dimensionering, mens en opgørelse på baggrund af DREAM kun finder fem dimittendårgange, der lå over grænseværdien for overledighed, jf. figur 2. Dette skyldes ikke alene forskellene i antallet af dimittender for 2002 og 2006, men også at dimittendledigheden opgøres til at være markant anderledes for bl.a. årgang 2009 og 2011 i de to opgørelser (UFM, 2014b).

Figur 2: Dimittendledighedsgraden for uddannelsesgruppen "Design, KVV" ifølge UFM's og Krakas opgørelser.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Anm.: Antallet af dimittender er beregnet ud fra Det Komprimerede Elevregister (KOET). En dimittendårgang er defineret ved de personer, der færdiggjorde en videregående uddannelse i de første tre kvartaler af det pågældende år eller i fjerde kvartal året før. Ledigheden er beregnet ved fuldtidsledige på dagpenge eller kontanthjælp via DREAM forløbsdatabasen i 4. til 7. kvartal efter dimission. Årgangene frem til og med 2005 er eksklusiv personer i aktivering.

Bortset fra uddannelsesgruppen "Design, KVV" er der fuld overensstemmelse mellem UFM's og en opgørelse på baggrund af DREAM i forhold til, hvilke uddannelsesgrupper der opfylder kriterierne for udvælgelse til dimensionering. Således opfylder følgende uddannelsesgrupper kriterierne for udvælgelse til dimensionering:

- Bio, KVV
- Design, KVV
- It, KVV
- Design, MVU
- Ernæring, MVU
- It, MVU
- Medie og kommunikation, MVU
- Øvrige pædagogik, MVU
- Bio (nat.), kand.
- Erhvervsprog (hum.), kand.
- Etno-/antropologi (samf.), kand.
- Fremmedsprog (hum.), kand.
- Klassisk humaniora (hum.), kand.
- Medie og kommunikation (hum.), kand.
- Områdestuder og øvrige (hum.), kand.
- Æstetiske fag (hum.), kand.
- Øvrige (nat.), kand.

4. Litteraturliste

Finansministeriet, 2014. Aftale om en vækstpakke.

Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2014a. Beskrivelse af dimensioneringsmodel.

Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2014b. Liste over uddannelser i uddannelsesgrupper.